

Дайджест політичних і законодавчих ініціатив. Грудень 2025

Грудень став підсумковим і водночас визначальним місяцем для державної політики України. Парламент і Уряд ухвалили рішення, які закладають основу фінансової, безпекової та соціальної політики на 2026 рік. Ключовою подією стало прийняття Державного бюджету з чітким пріоритетом оборони, а також низки законів у податковій, соціальній, військовій та гуманітарній сферах. Окрему увагу було приділено розвитку оборонної промисловості, реформі контрактної служби, охороні здоров'я, освіті та підвищенню ефективності роботи державних інституцій в умовах воєнного стану. У нашому дайджесті ми зібрали основні законодавчі та урядові рішення грудня, які формують порядок денний на наступний рік.

Команда EU-LEAP продовжує інформувати вас про ключові політичні та законодавчі процеси, що формують державну політику України.

Грудень став місяцем підбиття підсумків року та ухвалення рішень на 2026 рік. Законодавча й урядова робота була зосереджена на визначенні фінансових, безпекових і соціальних пріоритетів держави. Ключовою подією стало прийняття Державного бюджету України на 2026 рік. Головний фінансовий документ країни закріпив пріоритет оборони та безпеки. Також він визначив основні напрями соціальної, економічної та фінансової політики в умовах війни.

Протягом місяця Верховна Рада ухвалила значну кількість законів, що стосуються податкового регулювання, соціального захисту, військової служби, освіти, охорони здоров'я та імплементації норм права Європейського Союзу.

Паралельно Уряд зосередився на запуску нових програм і системних рішень, спрямованих на посилення оборонної спроможності, розвиток оборонно-промислового комплексу, підтримку здоров'я населення, удосконалення контрактної служби та підвищення стійкості економіки. Окрему увагу було приділено впровадженню спеціальних режимів для оборонного виробництва, модернізації військової підготовки та підвищенню ефективності управління в умовах воєнного стану.

У цьому дайджесті команда EU-LEAP зібрала ключові закони, постанови та урядові рішення грудня, які формують державну політику та визначають стратегічні пріоритети України.

Протягом грудня Парламент ухвалив у цілому такі законопроекти:

14000 – Проект Закону про Державний бюджет України на 2026 рік.

Ключові пріоритети:

1. Оборона та безпека. 100% власних ресурсів — на Сили Оборони. На армію у 2026 році спрямовуємо 2,8 трлн грн (майже 60% видатків).

2. Соціальна стійкість.

- Освіта: 273,9 млрд грн, підвищення зарплат педагогам на 30%.
- Охорона здоров'я: 258,6 млрд грн, зростання оплати праці медиків, безкоштовні ліки, чек-апи 40+.
- Підтримка ВПО: 72,6 млрд грн, включно з новою програмою для людей з ТОТ.
- Ветерани: 18,9 млрд грн.
- Соціальна підтримка: 468,5 млрд грн на пенсії, виплати вразливим категоріям, пільги, підтримку сімей.
- 1 млрд грн — на укриття в дитсадках прифронтових регіонів.

3. Підтримка бізнесу. Програми «5-7-9%», індустриальні парки, компенсації української техніки, гранти, «ЄОселя».

4. Підтримка регіонів. 293 млрд грн — на зарплати педагогам, місцеві бюджети, школярське харчування, освіту, медицину та соцзахист.

5. Економіка зростає: у 2026 році ВВП прогнозується на рівні 10,31 трлн грн, середня зарплата — 30 тис. грн.

11488-1 – Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення безперервності страхового стажу особи, поновленої на роботі після незаконного звільнення.

Закон захищає права працівників, яких незаконно звільнили, а потім поновили на роботі. Період вимушеного простою зараховується до страхового стажу під час обчислення пенсії. Роботодавець зобов'язаний сплатити страхові внески за весь час незаконного звільнення.

14097 – Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків податком на прибуток підприємств у 2026 році.

У 2026 році для банків встановлюється підвищена ставка податку на прибуток — 50%, без урахування збитків минулих років. Рішення спрямоване на забезпечення стабільних надходжень до бюджету в умовах війни. Закон також відкладає запровадження е-акцизу до 1 листопада 2026 року та продовжує податкові пільги для енергетичного обладнання й товарів оборонного призначення до 2027 року.

14120 – Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов (прийнято рішення про невідкладне підписання закону).

Закон оновлює офіційний переклад Європейської хартії регіональних або міноритарних мов. Він уточнює термінологію та актуалізує перелік мов, на які поширюється дія Хартії. Документ забезпечує імплементацію її положень щодо білоруської, болгарської, гагаузької, івриту, ідишу, караїмської, кримськотатарської, кримчацької, німецької, новогрецької, польської, ромської, румейської, румунської, словацької, угорської, урумської та чеської мов.

6493 – Про статус народного депутата – засновника державної незалежності України.

Закон визначає спеціальний статус для народних депутатів, які брали участь у ключових голосуваннях за незалежність України. Йдеться про підтримку Декларації про державний суверенітет 16 липня 1990 року та/або Акту проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року. Водночас статус не може бути наданий особам, які діяли проти незалежності, суверенітету чи територіальної цілісності України, загрожували національній безпеці або розпалювали ворожнечу.

13650 – Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2026 року (прийнято рішення про невідкладне підписання закону).

Закон встановлює правила вступної кампанії 2026 року. Для вступу на будь-який рівень вищої освіти абітурієнти складатимуть обов'язкові тести з української мови, математики та історії України, а також один предмет на вибір. Це рішення уніфікує вимоги до вступу та робить їх зрозумілими для всіх учасників кампанії.

13611 — Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо наукового та науково-методичного забезпечення у сфері фізичної культури і спорту.

Закон уточнює поняття наукового та науково-методичного забезпечення у сфері спорту. Він змінює підхід до планування наукових досліджень: замість загальних п'ятирічних планів запроваджується фінансування конкретних тем і напрямів за кошти державного бюджету. Це має підвищити практичну цінність наукових розробок у спорті.

14169 — Проект Закону про внесення змін до підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо оподаткування податком на додану вартість операції з ввезення на митну територію України товарів для потреб безпеки і оборони (прийнято рішення про невідкладне підписання закону).

Закон розширює податкові пільги для імпорту товарів оборонного призначення. Від ПДВ звільняються комплектуючі для безпілотників, техніка для розмінування, засоби протидії технічним розвідкам та інше обладнання, необхідне для модернізації й ремонту озброєння. Також передбачено звільнення від ПДВ імпорту сучасних бойових симуляторів для навчальних центрів і полігонів, що дозволить покращити підготовку військових у безпечних та реалістичних умовах.

14170 — Проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо удосконалення процедури справляння митних платежів та виконання окремих митних

формальностей щодо товарів, які ввозяться на митну територію України для потреб безпеки і оборони.

Закон спрощує митні процедури для товарів оборонного призначення. Він розширює перелік випадків, коли виробники можуть не сплачувати ввізне мито на комплектуючі для безпілотників, техніку для розмінування та інше обладнання для армії. Також визначено чіткі правила на випадок знищення, пошкодження або втрати товарів під час випробувань — без штрафів і додаткових нарахувань. Окремо врегульовано зміну призначення товарів або відмову від їх використання зі сплатою мита або реекспортом без санкцій.

12285-д — Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо приведення регулювання у сфері ветеринарної медицини та у сфері благополуччя тварин у відповідність до актів права Європейського Союзу.

Закон узгоджує українські правила у сфері ветеринарної медицини та захисту тварин з нормами ЄС. Він усуває прогалини в законодавстві та створює умови для повноцінного впровадження європейських стандартів. Прийняття документа є важливим кроком на шляху до вступу України в ЄС та відкриває ширший доступ української аграрної й харчової продукції на ринок Євросоюзу.

14238 — Проект Закону про внесення зміни до статті 5 Закону України “Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов’язаних та резервістів” (з урахуванням пропозицій Комітету).

Закон передбачає включення центрів рекрутингу Збройних Сил України до Єдиного державного реєстру. Це дає змогу ефективніше залучати громадян на військову службу за контрактом та швидше доукомплектовувати військові частини. Документ підвищує ефективність рекрутингу та спрощує роботу з обліковими даними.

3195 — Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку призначення та звільнення з посад членів Кабінету Міністрів України.

Закон посилює парламентський контроль за роботою уряду. У разі звільнення члени Кабінету Міністрів зобов’язані публічно звітувати про свою діяльність — на засіданні комітету та у сесійній залі. Письмовий звіт стає обов’язковою умовою подання заяви про відставку.

14061 — Проект Закону про внесення змін до розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» (з урахуванням пропозицій Комітету, ухвалено рішення про невідкладне підписання).

Закон продовжує до 1 січня 2027 року дію норми, яка зупиняє примусові виконавчі дії та арешти коштів підприємств. Це дозволяє бізнесу працювати без блокування рахунків і зупинок діяльності через виконавчі провадження.

14052 — Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо правового статусу та медичного забезпечення військовослужбовців з числа іноземців та осіб без громадянства.

Закон встановлює рівні умови служби для іноземців та осіб без громадянства, які служать у Збройних Силах України. Він передбачає оформлення посвідок на тимчасове проживання на весь строк контракту та після його завершення, а також поширює на таких військовослужбовців соціальні гарантії, зокрема у сфері медичного забезпечення.

13649 — Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Національну поліцію» щодо особливостей соціального захисту членів сім'ї поліцейського, який під час виконання службових обов'язків загинув, зник безвісти або визнаний безвісно відсутнім (з урахуванням пропозицій Комітету).

Закон гарантує соціальний захист родинам поліцейських, які загинули або зникли безвісти під час служби. Такі сім'ї отримують пільги, гарантії та компенсації за наявності посвідчення, що підтверджує відповідний статус.

10392 — Проект Закону про академічну доброчесність.

Закон встановлює чіткі правила академічної діяльності та єдині підходи до академічної доброчесності. Він визначає, що вважається порушенням, зокрема плагіат, самоплагіат, приписування авторства, фальсифікація та недоброчесне оцінювання. За такі дії передбачена відповідальність — від дисциплінарних заходів до позбавлення наукового ступеня чи вченого звання. Документ спрямований на зміцнення довіри до науки, освіти та українських дипломів.

6194 — Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки кінематографії в Україні.

Закон оновлює систему державної підтримки кінематографії. Його мета — створити прозорі та конкурентні умови для розвитку українського кіно. Документ передбачає популяризацію національного кінематографа, залучення іноземних інвестицій, підтримку молодих фахівців і запровадження сучасної системи класифікації фільмів та конкурсів.

13200 — Проект Закону про наставництво.

Закон запроваджує чітку систему наставництва для дітей від 10 років, які потребують підтримки, зокрема дітей у складних життєвих обставинах та ВПО. Наставництво спрямоване на розвиток життєвих і професійних навичок, соціальну адаптацію та формування відповідальності. Документ визначає, хто може бути наставником, запроваджує індивідуальну та корпоративну форми наставництва і передбачає контроль за наданням цієї соціальної послуги. Участь дитини є добровільною та здійснюється за згодою батьків або законних представників.

14092 — Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо реалізації права на відпустку звільненим з полону військовослужбовцям.

Закон гарантує військовослужбовцям, звільненим з полону, право на повну відпустку. Вона надається без поділу на частини та незалежно від подальшого рішення щодо продовження служби або звільнення з неї. Документ спрямований на відновлення та соціальний захист військових після перебування в полоні.

Також Верховна Рада ухвалила 30 Постанов:

14208 – Про кошторис Верховної Ради України на 2026 рік.

14181 — Про утворення ТСК з питань розслідування порушень законодавства щодо лікування, реабілітації, протезування військовослужбовців і ветеранів, розслідування фактів завищення вартості та неналежної якості лікарських засобів (з урахуванням зауважень та пропозицій Комітету).

14198 — Про утворення ТСК з питань розслідування злочинів, вчинених збройними формуваннями Російської Федерації проти журналістів та інших працівників суб'єктів у сфері медіа (з редакційними уточненнями Комітету).

13357 — Про утворення ТСК з розслідування можливих фактів незаконної забудови, самовільного зайняття земельних ділянок, самовільного будівництва, зловживань та неефективного використання коштів і майна, що перебуває в управлінні суб'єктів управління об'єктами державної та комунальної власності, які зумовили появу об'єктів незавершеного житлового будівництва, що призводить до порушення конституційного права на житло військовослужбовців Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення, членів їхніх сімей та внутрішньо переміщених осіб (з урахуванням зауважень Комітету).

14180 — Про затвердження положень про премії та стипендії Верховної Ради України (з урахуванням пропозицій Комітету).

14195 — Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2025 рік.

14240 — Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної та позашкільної освіти у 2025 році.

14107 — Про присудження у 2025 році Премії Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування.

14078 — Про вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та про заходи, пов'язані з 40-ми роковинами Чорнобильської катастрофи.

14205 — Про звернення Верховної Ради України до глав держав, парламентів і урядів демократичних держав Європи та Союзу європейських футбольних асоціацій (УЄФА) щодо недопущення національних збірних республіки білорусь та її клубних команд до участі в міжнародних змаганнях, що проводить Союз європейських футбольних асоціацій.

8153/П1 — Про особливості підготовки до другого читання проекту Закону України про захист персональних даних.

14291 — Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України під час дії воєнного стану.

14302 — Про попередній звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної військової допомоги під час дії воєнного стану.

14077 — Про попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих порушень законодавства України при здійсненні заходів з оборони держави.

14279 — Про Заяву Верховної Ради України до Дня місцевого самоврядування в Україні в умовах триваючої збройної агресії російської федерації проти України (з урахуванням пропозицій Комітету).

Діяльність Уряду

У цьому розділі наведено лише окремі рішення Уряду, ухвалені протягом грудня. Перелік не є вичерпним і охоплює найбільш показові ініціативи у сферах оборони, охорони здоров'я, безпеки та державного управління.

Запуск Defence City

Уряд ухвалив пакет рішень для запуску Defence City — спеціального правового режиму розвитку оборонної промисловості — з 5 січня 2026 року. Мета ініціативи — розширення виробництва озброєння в Україні та підтримка підприємств оборонного сектору.

Затверджено процедуру набуття статусу резидента, механізми фінансового контролю та правила захисту чутливої інформації. Також визначено порядок релокації виробництв і підвищення їхньої безпеки, а також взаємодію між центральною та місцевою владою. 50% ПДФО, сплаченого резидентами, зараховуватиметься до спеціального фонду громад — на інфраструктуру, релокацію та захист виробничих потужностей.

Підтримка громадян, чиє житло знищене внаслідок війни

Держава продовжує програму «Відновлення для громадян, які втратили житло через російську агресію». Ще майже 6,3 тис. людей зможуть отримати житлові сертифікати для придбання нового житла замість знищеного. Для фінансування цих компенсацій Уряд виділив 8,8 млрд грн з резервного фонду державного бюджету.

Загалом упродовж 2025 року компенсації за пошкоджене або знищене житло отримали понад 67 тис. родин на суму понад 31,5 млрд грн.

Окремо з 1 грудня запущено новий компонент програми «Відновлення для внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованих територій». Він передбачає надання житлового ваучера номіналом 2 млн грн, який можна використати для купівлі квартири чи будинку, інвестування у будівництво або як перший внесок чи погашення іпотеки. На першому етапі програма доступна ВПО зі статусом учасника бойових дій або особи з інвалідністю внаслідок війни.

Подати інформацію про пошкоджене або знищене житло можна через ЦНАП, у нотаріуса або через застосунок чи портал «Дія».

Нова система контрактної служби та військової підготовки

Уряд схвалив запуск нової моделі контрактної служби з чітко визначеними строками — від 1 року і більше — та гарантованою відстрочкою після завершення контракту. Передбачено розширений мотиваційний пакет: виплати за укладання й продовження контрактів, щомісячні та бойові надбавки. Нові умови поширюються на всі Сили оборони.

Також розширено можливості служби для іноземців та осіб без громадянства, врегульовано порядок контрактів, перевірок і присвоєння звань. Окремо посилено військову підготовку у вищій освіті: для студентів медичних і фармацевтичних спеціальностей підготовка офіцерів запасу стає обов'язковою. Навчальні програми оновлюються та збільшуються за обсягом.

Крім того, створюється Науково-дослідний центр Сил підтримки ЗСУ, який займатиметься дослідженнями та розвитком військових доктрин з урахуванням досвіду війни.

Запровадження порайонного оповіщення про повітряні тривоги

Уряд разом із ДСНС та Повітряними силами ЗСУ запровадив порайонний принцип оголошення повітряних тривог по всій країні, за винятком Донецької та Луганської областей. Це дозволяє скорочувати тривалість тривог у громадах, де немає безпосередньої загрози.

Система вже показала практичний ефект: у низці регіонів кількість днів без тривог зросла на десятки діб. Новий підхід допомагає бізнесу, критичній інфраструктурі та громадам працювати стабільніше. Окремо скорочено час передачі сигналу — з кількох хвилин до 8–15 секунд.

Запуск програми «Скринінг здоров'я 40+»

Уряд затвердив порядок реалізації програми профілактичних медичних обстежень для громадян віком від 40 років. Вона спрямована на раннє виявлення серцево-судинних захворювань, діабету 2 типу та проблем ментального здоров'я.

Програма стартує з 1 січня 2026 року. Учасники отримуватимуть персональне запрошення через застосунок «Дія», після чого на Дія.Картку зараховуватиметься 2000 грн для проходження обстежень. Для тих, хто не користується «Дією», передбачено альтернативний механізм через банки та ЦНАПи. Обстеження можна буде пройти у державних, комунальних і приватних закладах. На реалізацію програми в бюджеті на 2026 рік передбачено 10 млрд грн.